

INSTRUKCE PRO ŽÁKY SE SPECIÁLNÍMI VÝUKOVÝMI POTŘEBAMI A SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ

Každý žák se speciálními vzdělávacími potřebami a specifickými poruchami učení má právo na vytvoření podmínek pro vzdělávání. Naše škola plně akceptuje specifické potřeby těchto žáků a jejich výuka probíhá v souladu s právními předpisy (v běžné výuce, při klasifikaci, v rámci organizace maturitních zkoušek apod.).

Ze strany žáka (zákonného zástupce) je ovšem nutné podání informace o této skutečnosti výchovnému poradci školy (M. Jaglář), a to prostřednictvím příslušného školského poradenského zařízení (ŠPZ). Výchovný poradce, který má koordinaci výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v kompetenci, následně zabezpečuje způsob, jakým se daná porucha nebo specifická potřeba u každého žáka zohledňuje. **Samozřejmostí je dodržení veškerých pravidel diskrétnosti a ochrany citlivých osobních údajů před zneužitím.**

POSTUP je následující:

- 1) Návštěva ŠPZ – nejčastěji pedagogicko-psychologické poradny (PPP)
- 2) Vyhotovení „Zprávy ŠPZ“, kterou obdrží zákonný zástupce i škola
- 3) Zpracování výstupů z této zprávy (doporučení pro výuku) výchovným poradcem
  - seznámení vyučujících
  - uzpůsobení výuky
  - dohled nad dodržováním doporučení pro výuku
- 4) dle doporučení ŠPZ se postup opakuje s cílem pravidelné aktualizace (ve vyšších ročnících)

**UPOZORŇUJEME ŽÁKY, ŽE PRO VYPRACOVÁNÍ POSUDKŮ PRO ÚČELY MATURITNÍ ZKOUŠKY
JE NEZBYTNÉ NAVŠTĚVOVAT PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKOU PORADNU PRAVIDELNĚ
- ALESPŇ 2X ZA STUDIUM + 1X NA POČÁTKU 4. ROČNÍKU !!!**

**Pozn: dle aktuálně platné legislativy není možné přihlížet k doporučením, která ŠPZ
vystavila žákovi v předchozích typech studia nebo pro účely studia na jiné střední škole!**

V případě nejasností se obraťte na výchovného poradce v jeho konzultačních hodinách

Martin Jaglář,
zástupce ředitelky a výchovný poradce

PROGRAM PORADENSKÝCH SLUŽEB

Střední škola cestovního ruchu a gastronomie, s.r.o. zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole **školním poradenským pracovištěm**, ve kterém působí výchovný poradce a současně školní metodik prevence (Martin Jaglář - 4. NP), který spolupracuje s třídními učiteli a s dalšími pedagogickými pracovníky školy a také s psychologem mimo školu (Mgr. Jakubeková – PPP Blansko).

Poskytování poradenských služeb je **zdarma**.

Ve škole jsou zajišťovány **poradenské služby** v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy **zaměřené zejména na:**

- a) poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- b) sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,
- c) prevenci školní neúspěšnosti,
- d) kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- e) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
- f) podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,
- g) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole,
- h) včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů,
- i) předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace,
- j) průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,
- k) metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,
- l) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci,
- m) spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

Standardní činnosti výchovného poradce

Poradenské činnosti:

1. Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

- koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství – kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
- individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,
- poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,
- spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,
- zajišťování skupinových přednášek žákům školy zástupcům poboček Úřadu práce České republiky
- poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb poboček Úřadu práce České republiky
- poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

2. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.

3. Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.

4. Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

5. Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.

6. Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona

Metodické a informační činnosti

1. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:

- v otázkách kariérového rozhodování žáků,
- s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,
- s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
- v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

2. Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.
3. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
4. Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
5. Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
6. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
7. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

Standardní činnosti školního metodika prevence

Metodické a koordinační činnosti

1. Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.
2. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
3. Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
4. Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
5. Individuální a skupinová práce se studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
6. Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
7. Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
8. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
9. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
10. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

1. Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
2. Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
3. Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.
4. Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.
5. Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Poradenské činnosti

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
2. Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
3. Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Preventivní program školy

- ➔ zpracován samostatně, včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování

Vypracoval: Martin Jaglář, výchovný poradce a školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Marta Truhlářová, ředitelka školy

Platnost: od 1. 9. 2016, aktualizováno 1. 1. 2019

PROGRAM ZKVALITŇOVÁNÍ PODMÍNEK K ADAPTACI ŽÁKŮ PŘI PŘECHODU NA STŘEDNÍ ŠKOLU

Střední škola cestovního ruchu a gastronomie, s.r.o. Blansko

Vypracoval: Martin Jaglář, výchovný poradce
Schválila: Mgr. Marta Truhlářová, ředitelka školy

Platnost: od 1. 9. 2014 do vydání následující směrnice
(aktualizováno 1. 9. 2018)

Cíle programu:

- ✓ Zohlednění vzdělávacích a výchovných potřeb žáků 1. ročníků daných jejich kompetencemi a osobnostními charakteristikami
- ✓ Vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a úcta všech účastníků vzdělávání a výchovy s důrazem na vztahy se staršími spolužáky
- ✓ Rovný a nediskriminační přístup ke vzdělávání a výchově
- ✓ Zdokonalování procesu vzdělávání a výchovy a co nejširší uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod
- ✓ Hodnocení výsledků programu vzhledem k dosahování cílů vzdělávání jako podklad ke kvalitnější autoevaluaci školy

Předpoklady a prostředky pro realizaci programu:

1. Realizace **průřezových témat** ve vzdělávání a výchově, která reprezentují okruhy možných problémů s adaptací v novém prostředí, napomáhají rozvíjet osobnost žáka a jeho bezproblémového začleňování do kolektivu s cílem dosáhnout klíčových kompetencí žáka:

- *osobnostní a sociální výchova,*
- *výchova demokratického občana,*
- *výchova k **antixenofobnímu myšlení a jednání***
- ***multikulturní** výchova,*
- *environmentální výchova,*
- *mediální výchova.*

2. Vytváření a působení přirozeného a pozitivního **psychosociálního prostředí**, na jehož tvorbě se podílejí všichni účastníci vzdělávání s využitím prostředků vlastních výchově a vzdělávání v době mimo vyučování jako jsou:

- *dobrovolnost, spontánní aktivita, navození kladných pocitů, samostatnost a samosprávnost, motivace*
- *využití **společných výukových aktivit** (praktické činnosti, samostatné práce, terénní výuka, exkurze, výlety) se staršími spolužáky*
- *zajímavost, pestrost a zájmovost, **rozvoj skupinových zájmů***
- *odpočinkové a rekreační zaměření společné činnosti (odborné, ZTV)*

3. Cílevědomost při vytváření **výukových skupin** jako podpůrného prostředku k realizaci adaptace žáka v novém prostředí a spokojenosti žáka s podmínkami studia i mimoškolních činností:

- *snaha o složení žákovských skupin na **neformálním principu**, možnost výběru zaměření a konkrétních činností*
- ***stabilizace kolektivů** uvnitř skupin po dobu dostačující k věcnému i pocitovému začlenění*
- ***vzájemná soutěživost** žákovských skupin jako předpoklad utužení vnitřních vazeb ve skupině*

4. Rozmísťování žáků na jednotlivá pracoviště **odborného výcviku a odborné praxe** v zájmu vytvoření předpokladů pro kvalitní soužití a spolupráci:

- ***sdužování žáků** s obdobnými profesními nebo osobními zájmy na pracovištích*
- *dostupnost (spádovost) pracovišť*
- *soustředění žáků se **speciálními vzdělávacími potřebami** v menším prostoru a zajištění podmínek jejich integrace.*

5. Součinnost s působením **Školské rady**, využití jejích pravomocí a demokratického principu jejího fungování, možnost projednání případných problémů s adaptací nových žáků na půdě rady a přijetí okamžitých řešení

6. Posílení kompetencí **třídního učitele** v zájmu zkvalitnění podmínek pro adaptaci nových žáků, chápání instituce třídního učitele jako centra jistoty a porozumění

7. Prezentování pracovní náplně a kompetencí **výchovného poradce**, možnost využití přímého kontaktu s ním, včetně využití **schránky důvěry**

8. Maximální **součinnost se zákonnými zástupci**, využívání všech komunikačních kanálů (rodičovské schůzky, individuální osobní jednání, maily, pevná linka, mobilní telefony vedení školy a sborovny), společný monitoring a společné řešení případných problémových situací

9. Akceptování specifického **postavení dospělého žáka** (převzetí plné odpovědnosti za své chování a jednání, převzetí práv a povinností rodičů), včetně potenciální hrozby izolace vzhledem ke svému věku

10. Využívání účinných **forem a metod vzdělávání** a výchovy podporujících aktivitu, sociabilitu a morálku, emocionální prožitek, kreativitu, samostatnost, odpovědnost a individualitu žáka

Hodnocení průběhu a výsledků programu:

- 2x měsíčně v rámci konzultací třídních učitelů s výchovným poradcem
- 1x měsíčně v rámci porad vedení školy
- 4x ročně v rámci schůzí Školské rady
- 2x ročně v rámci pravidelných setkání rodičů a zástupců školy (listopad, duben)

Vypracoval: Martin Jaglář, výchovný poradce

Schválila: Mgr. Marta Truhlářová, ředitelka školy

PREVENTIVNÍ PROGRAM 2018/2019

Obsah:

- 1 Východiska tvorby PP Střední školy cestovního ruchu a gastronomie, s.r.o.
  - 1.1 Cíl programu
  - 1.2 Garant programu a jeho spolupracovníci
  - 1.3 Popis výchozí situace
    - 1.3.1 Charakteristika školy a její specifika
- 2 Informační zdroje
  - 2.1 Vnitřní informační zdroje
  - 2.2 Vnější informační zdroje
- 3 Analýza současné situace
- 4 Cíle PP
  - 4.1 Krátkodobé cíle
  - 4.2 Dlouhodobé cíle
- 5 Metody práce
  - 5.1 Aktivity pro žáky
  - 5.2 Aktivity pedagogů
  - 5.3 Spolupráce s rodiči
- 6 Plán evaluace
- 7 Přílohy

Tento program zahrnuje zároveň *Plán prevence, Preventivní program a Strategii předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.*

1. Východiska tvorby PP Střední školy cestovního ruchu a gastronomie, s.r.o.

Preventivní program školy je zpracován na základě Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28), který do prevence rizikového chování zařazuje předcházení zejména následujícím rizikovým jevům: agrese, záškoláctví, šikana, kyberšikana, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, vandalismus, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, spektrum poruch příjmu potravy, negativní působení sekt a sexuální rizikové chování.

1.1. Hlavní cíl programu

Základním principem strategie prevence rizikového chování je na SŠ cestovního ruchu a gastronomie, s.r.o. výchova žáků ke zdravému životnímu stylu s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, jejich sociální a osobnostní rozvoj i rozvoj jejich komunikačních dovedností. Předcházení rizikového chování na škole slouží začlenění PP do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy, zapracováním do školního řádu a vnitřního řádu a řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole. PP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Velmi důležitou oblastí je podpora smysluplného využívání volného času.

1.2. Garant programu a jeho spolupracovníci

- Za koordinaci preventivních aktivit zodpovídá školní metodik prevence rizikového chování Martin Jaglář (dále jen ŠMP)
- ŠMP spolupracuje s ostatními pedagogickými pracovníky školy, s odborníky a institucemi zabývajícími se problematikou rizikového chování žáků
- ŠMP seznamuje ředitelku školy s aktualizovaným programem,
- ředitelka školy je garantem PP.

1.3. Popis výchozí situace (vnitřní a vnější zdroje)

1.3.1. Charakteristika školy a její specifika

Typ školy: střední škola sídlící ve městě střední velikosti, v revitalizované budově s moderně vybavenými učebnami, škola má více, než dvacetiletou tradici a spádovou oblast nad rámec okresu Blansko (Brno, Kuřim, Svitavy Vyškov apod. odkud žáci dojíždějí díky výhodné dopravní obslužnosti

Počet žáků školy: cca 100

Počet tříd: 9

Počet oborů (ŠVP): 5

- tříleté obory s výučním listem (Kuchař – číšník a Barman – sommelier)
- čtyřleté obory s maturitou (Cestovní ruch a Palubní stevard)
- dvouletý nástavbový obor (Gastronomický management)

Riziková místa: rizikovým místem ve škole je prostor šaten a prostory WC v budově SŠ, rizikovým místem vnějšího okolí školy je zejména bezprostřední okolí školy, (frekventovaná silnice s autobusovými zastávkami) a přechod ze školy do prsostrů autobusového a vlakového nádraží

2. Informační zdroje

2. 1. Vnitřní informační zdroje

Odborná a metodická literatura:

Učitelské noviny

Prevence – odborný časopis

Drogy – poznej svého nepřítele

Řekni drogám ne

Sám sebou

Griffinová, Musson, Allenová, Kissingerová: *Cesta ke svobodě*

Gábal I.: *Etnické menšiny ve střední Evropě*

Strejčková A. a kol: *Veřejné zdravotnictví a výchova ke zdraví*

Moravské zemské muzeum: *Romové – tradice a současnost*

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., v platném znění

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže, č. 218/2003 Sb., v platném znění

Zákon o sociálně právní ochraně dětí, č. 359/1999 Sb., v platném znění

Audiovizuální zdroje:

Seznam viz příloha č. 7

Webové stránky školy: www.cergas-bk.cz

e - mailová adresa ŠMP:

martin.jaglar@seznam.cz

2.2. Vnější informační zdroje

Webové stránky: viz příloha č. 8

Kontakty na organizace:

*PEDAGOGICKO - PSYCHOLOGICKÁ PORADNA BLANSKO, Nad Čertovkou 17,
678 01, metodik prevence - drogová prevence, šikana, gamblink aj., tel.: 516 418 779,
www.pppblansko.cz*

*PREVCENTRUM, Sadová 2, Blansko, tel.: 516 410 621, prevence sociálně -
patologických jevů,*

volnočasové aktivity pro mládež, terénní sociální práce <http://pvclub.unas.cz/index1.htm>

*CHARITA BLANSKO, Komenského 15, sociální a psychologické poradenství, tel.: 516
411 583,*

<http://www.blansko.charita.cz/>

*ZDRAVOTNÍ ÚSTAV JmK, územní pracoviště Blansko, Mlýnská 2, poradenství v oblasti
zdravého*

životního stylu, AIDS, bulimie, anorexie atd., tel.: 516 412 085

*PORADENSKÉ CENTRUM pro drogové a jiné závislosti při PPP Brno, Sládkova 45,
Brno - Štefánikova*

čtvrť, 613 00 Brno, tel.: 548 526 802, 548 529 350, www.poradenskecentrum.cz

*SDRUŽENÍ PODANÉ RUCE, poradna pro drogovou závislost, Vídeňská 3, Brno, tel.:
543 246 524, 543*

249 343, <http://www.podaneruce.cz/cz/>

KRIZOVÉ CENTRUM psychiatrické první pomoci, Jihlavská 20, Brno, tel.: 547 192 078

Linka naděje, tel.: 547 212 333, www.krizovecentrum.cz

*SPONDEA - CENTRUM pro týrané, ohrožené a zneužívané děti, Štefánikova 1, Brno, tel.:
541 235 511,*

541 213 732, www.spondea.cz

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, pomoc obětem trestné činnosti, Brno, Slovinská 41, tel.: 541 218 122,

www.bkb.cz

LINKA BEZPEČÍ - bezplatná, tel.: 800 155 555

MODRÁ LINKA, linka důvěry pro děti a mládež (denně 9.00 - 21.00 hod), tel.: 549 241 010;

www.modralinka.cz

PORADNA PRO RODINU, MANŽELSTVÍ A MEZILIDSKÉ VZTAHY, Blansko, Sladkovského 4, tel.: 516 413

524, <http://www.blansko.cz/poradna/>

K - CENTRUM KROK, Purkyňova 14, 568 02 Svitavy, tel.: 461 532 604, poradenství pro děti a mládež -

závislosti, rodinná terapie a individuální terapie

LINKA DŮVĚRY, Svitavy, tel.: 461 541 541

LINKA POMOCI AIDS, Stará 25, Brno, tel.: 545 575 425, epid. drog.: 545 210 072

PRIVÁTNÍ AMBULANCE AT, Vídeňská 3, Brno, tel.: 543 210 848

CEDELAB, vyšetření na požívání drog, Krásného 20, Brno Juliánov, tel.: 548 226 387

*PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA BRNO - Černovice, Hůskova 2, tel.: 548 123 404,
<http://www.plbrno.cz>*

3. Analýza současné situace

Analýza problematiky rizikového chování žáků ve škole je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin rizikového chování a vytýčení cílů prevence.

V předchozím roce jsme se setkali na naší škole především s těmito typy rizikového chování: záškoláctví, nadměrné užívání mobilních telefonů, poškozování osob prostřednictvím sociálních sítí.

Ke stanovení cílů programu byla provedena evaluace preventivních aktivit loňského školního roku.

Z evaluace rizikového chování z předchozího roku vyplývá, že bychom měli vyžadovat striktní dodržování školního řádu a pravidel slušného a bezpečného chování, sledovat absenci žáků a při vyšším počtu zameškaných hodin včas přikročit k řešení této situace. Je třeba snížit jejich počet, dbát důsledně na kontrolu absence a v případě dlouhodobé či opakované absence žádat potvrzení od lékaře.

Pedagogové a zejména třídní učitelé by měli působit na klima ve třídě a snažit se důsledně dodržovat pravidla používání mobilních telefonů během vyučování dle školního řádu.

4. Cíle MPP

4.1. Krátkodobé cíle

Pro žáky

- na začátek studia jsou u všech oborů zařazeny adaptační aktivity (týmové úkoly, sportovní aktivity, besedy...). Jejich absolvování by mělo umožnit žákům lépe se poznat, spolupracovat a fungovat jako tým, ve kterém má každý svou důležitou roli. Zároveň se tak tvoří pozitivní vazby nejen ve třídě, ale i mezi žáky a třídním učitelem.
- v průběhu celého školního roku budeme důsledně sledovat absenci všech žáků a pravidelně žákům připomínat nutnost řádné docházky do školy k úspěšnému ukončení studia
- v průběhu školního roku se budeme snažit snížit počet zameškaných hodin u žáků všech oborů
- zorganizujeme přednášky na důležitá témata prevence „kyberšikana“ „Drogy a jiné návykové látky“, „Poruchy příjmu potravy“, „První pomoc“, „Kouření“, „AIDS“, „Láska, sex a dospívání“, „Bezpečnost v dopravě“ apod.
- v průběhu školního roku provedeme monitoring rizikového chování
- v průběhu roku budeme důsledně dbát na dodržování školního řádu a zásad slušného chování

Pro rodiče

- zlepšíme spolupráci s rodiči a motivaci rodičů k většímu zájmu o prospěch a absenci jejich dětí, budeme je motivovat k účasti na třídních schůzkách i dnech otevřených dveří školy

Pro učitele

- během školního roku mohou pedagogičtí pracovníci absolvovat tematické semináře s tématy, které si sami vybrali

4.2. Dlouhodobé cíle

- vytvořit funkční preventivní program školy tím, že se do jeho tvorby a realizace zapojí všichni pedagogičtí pracovníci školy
- získat podporu a pochopení všech pedagogických pracovníků školy v otázce nutnosti prevence a její realizace, podporovat průběžné vzdělávání pedagogů v oblasti prevence rizikového chování
- zlepšovat komunikační a asertivní dovednosti žáků, zlepšovat jejich sebeovládání a nenásilné zvládání konfliktů formou interaktivních metod přímo ve výuce
- zvyšovat sociální kompetence žáků, vést je k zodpovědnosti za svoje chování
- neustálým zlepšováním školního prostředí a podpory pozitivního klimatu ve škole zajistit žákům příjemné a podnětné prostředí, aby do školy chodili „rádi“
- zapojit jiné organizace do preventivního programu školy, využívat nabízené programy nestátních organizací, financovat další vzdělávání pedagogů, využívat dotační programy MŠMT
- usilovat nadále o dobré vztahy mezi školou a rodinou, podporovat rodiče ve spolupráci se školou
- podporovat volnočasové aktivity a zájmové kroužky pro lepší využívání volného času žáků
- pravidelně navštěvovat a vyhledávat tematická divadelní a filmová představení, přednášky a besedy s odborníky, nabízet četbu knih a časopisů s danou tematikou tak, abychom zvyšovali informovanost žáků v problematických oblastech
- nabídnout rodičům didaktické materiály a poradenskou činnost v pravidelných konzultačních hodinách
- seznámit všechny pracovníky školy s programem proti šikanování
- snížit počet rizikového chování u žáků školy (záškoláctví, potírání projevů šikany, agrese, nadřazenosti atd.)
- vytvořit dlouhodobou funkční strategii školy v oblasti primární prevence
- vytvořit právní vědomí, mravní a morální hodnoty, společenské normy
- udržet příznivé sociální klima – pocit důvěry, atmosféru pohody a klidu
- podporovat výchovu ke zdravému životnímu stylu a osvojení pozitivního sociálního chování

5. Metody práce

Preventivní program je koncipován jako dlouhodobý a komplexní.

5.1. Aktivity pro žáky

Celoročně

Výukové bloky – zaměřené na **nespecifickou prevenci**, která se zabývá posilováním zdravého způsobu života, vlastního sebehodnocení, posílením vztahů s vrstevníky a rodinou, otevřenost a komunikaci, nástěnka – zaměřená na aktuální témata

Sportovní soutěže

Účast na celoročních sportovních soutěžích v rámci vyučování i ve volném čase podporuje zájem žáků o smysluplné využívání volného času a podporuje zdravý životní styl.

Odborné aktivity

Účast na různých odborných aktivitách školy v rámci vyučování i ve volném čase podporuje zájem žáků o smysluplné využívání volného času a rozvíjí jejich odbornost zábavným způsobem.

Charitativní sbírky

Celoroční aktivity žáků, které podporují zájem o celospolečenské problémy a dobrovolnou aktivitu. Do pomoci potřebným se žáci zapojují jednak dobrovolnickou formou, jednak v rámci školních aktivit.

Specifická všeobecná primární prevence

přednášky a interaktivní besedy (v rámci školy, spolupráce s PPP, s dalšími organizacemi)

- volnočasové aktivity – sportovní, kulturní (úsek mimo vyučování)
- sportovní akce – jednorázové
- poradenská činnost – školní poradenské pracoviště (VP, ŠMP, školní

speciální pedagog, ŘŠ)

- kulturní akce – zájezdy do zahraničí, na výstavy, návštěvy kina, exkurze

Specifická selektivní či indikovaná prevence není v současné době plánovaná, ale v případě, že se objeví problém ve skupině (třídě), případně u jednotlivce, bude zahájena práce ve spolupráci s dalšími odborníky na prevenci právě u těchto specifických případů.

5.2. Aktivity pedagogů

- Vzdělávací semináře pedagogů (v rámci školy i mimo ni)
  - *vzdělávání ŠMP (VP)* – semináře dle nabídky
  - *pro všechny pedagogy* – dle aktuálních potřeb
- porady pedagogů – ŠMP informuje ostatní pedagogy o novinkách v resortu PP
- aktuality v rámci PP jsou vyvěšovány na nástěnku ve sborovně, rozesílány e-mailem

5.3. Spolupráce s rodiči

- Rodiče mohou kontaktovat pedagogické pracovníky pomocí e-mailu, telefonu nebo si mohou domluvit osobní schůzku.
- Na začátku roku jsou rodiče informováni o konzultačních hodinách třídních učitelů, ŠMP (VP, KP)
- Na začátku studia jsou rodiče informováni o realizaci preventivních aktivit na škole
- Na třídních schůzkách jsou rodiče informováni o postupech v rámci prevence rizikového chování, aktuálně o kouření nezletilých žáků.
- Na třídních schůzkách jsou zjišťovány potřeby rodičů
- V případě problému (výchovního, studijního, zdravotního, sociálního atd.) s žákem jsou rodiče školou kontaktováni, informováni o problému. Společně (žák, rodiče, škola) problém řeší.
- Rodiče mají PP k dispozici u MP.
- Rodiče jsou dálkově informováni o všech změnách ve školním rozvrhu, o školních akcích a dalších aktivitách.

6. Plán evaluace

Zda bylo dosaženo cílů preventivního programu, budeme zjišťovat pozorováním po celou dobu běhu preventivních aktivit ve školním roce. V průběhu celého roku budou probíhat jednotlivé preventivní aktivity, po jejichž skončení získáme dotazáním a zhodnocením zpětnou vazbu od žáků i pedagogů.

V červnu zhodnotíme a sečteme počet zameškaných hodin a vyhodnotíme, zda došlo k poklesu absence u žáků všech oborů. Krátkým evaluačním dotazníkem v řadách pedagogů zjistíme, zda uskutečněné vzdělávací semináře splnily svůj účel.

Preventivní program může být doplňován dle potřeby na základě získání dalších poznatků.

Martin Jaglář
školní metodik prevence rizikového chování

Mgr. Marta Truhlářová
ředitelka školy

Přílohy

1. Krizový plán školy – strategie postupu řešení v případě zjištění rizikového chování
2. Školní program proti šikanování, kyberšikana
3. Krizový strategický plán školy pro žáky s poruchou chování
4. Postup školy při omlouvání absence a vzniku záškoláctví
5. Strategie předcházení školní neúspěšnosti
6. Problematika poruch autistického spektra
7. Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle
8. Přehled nabídky volnočasových aktivit v Blansku
9. Slovníček vybraných odborných pojmů
10. Seznam zdrojů

Krizový plán školy - strategie postupu řešení v případě zjištění rizikového chování

Dojde-li k porušení školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy nebo výskytu jiného rizikového chování (šikana, rasismus, ...) bude postupováno dle školního řádu a metodického pokynu MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28 takto:

- 1. Individuální pohovor se žákem (dle konkrétní situace – třídní učitel, výchovný poradce, (metodik prevence), školní speciální pedagog (ředitel).*
- 2. Podle zjištěných informací spolupráce s rodinou.*
- 3. Doporučení a zprostředkování kontaktu s odborníky.*
- 4. V případě nezájmu rodičů kontaktování sociálního odboru a oddělení péče o dítě.*
- 5. V případě dealerství oznámení Policii ČR.*

1. Postup školy při vzniku problémů v oblasti zneužívání návykových látek

I. U žáka byly nalezeny nelegální drogy

1. Učitel odebere za přítomnosti svědka látku a uloží ji na bezpečné místo s písemným záznamem o případu.
2. Oznámí tuto skutečnost řediteli školy.
3. Učiteli není dovoleno bez svolení žáka provádět šetření. Toto je oprávněna pouze Policie ČR u osob podezřelých ze zneužívání drog.
4. Ředitel školy informuje rodiče žáka a rozhodne, zda je nutné postoupit případ policii.
5. Ředitel školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

II. Na půdě školy je nalezen žák pod vlivem drog nebo alkoholu, nebo trpí abstinenčními příznaky

1. Učitel, který nalezne žáka pod vlivem drog nebo alkoholu, nebo žáka trpícího abstinenčními příznaky, zajistí žákovi bezpečnost (dá ho okamžitě pod dohled TU, případně jiného učitele a okamžitě kontaktuje rodiče, případně zdravotnické zařízení).
2. Učitel případ okamžitě nahlásí vedení školy.
3. Učitel provede ve spolupráci s výchovným poradcem či metodikem prevence zápis o daném případě.
4. Ředitel školy informuje rodiče žáka a rozhodne, zda je nutné postoupit případ policii z důvodu zneužívání a distribuce drog.
5. Po návratu žáka do školy provede třídní učitel, případně výchovný poradce pohovor se žákem. Doporučí mu rozhovor s odborníkem, zpočátku třeba přes linku důvěry, dále doporučení na odborníky ze zdravotnického zařízení, PPP, apod.
6. Ředitel školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

III. Žák se svěřil s tím, že užívá drogy

1. Učitel nabídne radu a podporu nebo se obrátí na výchovného poradce. Doporučí žákovi rozhovor s odborníkem např. ze zdravotnického zařízení, PPP apod. Případně se žákovým souhlasem příslušné zařízení (např. PPP) okamžitě kontaktuje.
2. Pokud půjde o nezletilého žáka, je nutné ho přesvědčit o nutnosti kontaktovat rodiče a vše jim vhodnou formou oznámit. Zachování mlčenlivosti vzhledem k věku žáka je nevyhovující pro obě strany.

IV. Na půdě školy byly nalezeny drogy nebo vybavení k jejich užívání

1. Nálezce z řad učitelů drogy nebo vybavení zajistí jejich bezpečné uložení.
2. Provede záznam o případu za přítomnosti svědka.
3. Informuje ředitele školy nebo jeho zástupce.
4. Ředitel školy nebo jeho zástupce kontaktuje policii.

V. Žák je přistižen při prodeji drog

1. Pedagog či jiný pracovník školy odebere látku a uloží ji na bezpečném místě se záznamem o případu a za přítomnosti svědka.
2. Pedagog či jiný pracovník školy kontaktuje výchovného poradce (metodika prevence) a ten prodiskutuje případ se žákem. Provede zápis o pohovoru.
3. Pedagog či jiný pracovník školy vše oznámí řediteli školy.
4. Ředitel školy kontaktuje policii z důvodu porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy mládeže) a prostřednictvím třídního učitele vše oznámí rodičům žáka.
5. Ředitel školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

Školní program proti šikanování

Program je vytvořen na základě Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28 a Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. 22294/2013-1.

Existence programu proti šikanování vymezuje postoj školy vůči problému výskytu šikany na školách.

Program proti šikanování má přispívat k vytváření bezpečného prostoru, respektujícího a vstřícného prostředí ve škole. Zaměřuje se především na prevenci šikany a nabízí postupy pro případ řešení šikanování. Je určen pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy a stejně tak žákům a jejich rodičům.

Základem prevence šikanování a násilí je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli, a to zejména:

- podpora solidarity a tolerance
- podpora vědomí sounáležitosti
- vytváření podmínek pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- rozvoj spolupráce mezi žáky a jejich vzájemného respektu
- rozvíjení jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

1. Charakteristika šikany

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Podoby šikany:

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zstrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrušných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrušné SMS nebo e-mailů apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení.

Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje **škádlení nebo agrese**, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opěťovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresí neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu. Podobně, jedná-li se o šikanu pedagoga žáky, pak šikana není zlobení a nerespektování ze strany žáků, které postrádá znaky šikany. Naopak přerůstá v šikanu, stává-li se vědomým, záměrným, úmyslným a cítí-li pedagog, že není v jeho moci jej zastavit, cítí se bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák/žáci x pedagog se obrací.

Většina obětí šikany a jejích svědků se snaží situaci udržet co nejdéle **v tajnosti**, bojí se někomu svěřit. Důsledkem může být podcenění závažnosti a rozsahu výskytu šikany nebo obtížné nalezení útočníků. Proto je v prevenci velmi důležité zaměřit se specificky na identifikaci rizikových znaků a signálů pro výskyt šikany.

Důvodem nebo obsahem šikany může být jakákoli odlišnost žáka nebo pedagoga, např. fyzická zdatnost, vzhled, hmotnost, barva pleti, tělesná neobratnost, inteligence - snížení rozumových schopností, nebo naopak nadání, jazyková/komunikační bariéra, socio-ekonomická odlišnost, psychická odlišnost, speciální vzdělávací potřeby žáka apod. Šikana může mít také specifický obraz, odehrává-li se ve vztahu k žákům nebo pedagogům z důvodu etnicity (v ČR bývá v této souvislosti nejčastější anticiganismus), rasové nebo národnostní příslušnosti, náboženského vyznání nebo víry (často také v kombinaci s pohlavím např. muslimské dívky, židovští chlapci apod.), sexuální orientace (nejčastěji proti homosexuálům) apod.

2. Jak poznat šikanu

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřenin, modřin, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpůsobovací konflikty nejsou vzácností!

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.

- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Čeho by si měli všimnout rodiče?

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky

o možné sebevraždě.

- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

3. Stádia šikany podle Koláře

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, sprádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejhodnější oběti. V počátku se stávají jejich obětmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozdělení na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

4. Co dělat v případě podezření na šikanu

Co udělá rodič?

- Pokud se Vám dítě svěří se svým trápením, důvěřujte mu, podpořte ho a slibte pomoc.
- Pokuste se zjistit co nejvíce informací.
- Informujte školu o podezření na šikanování. Obrátit se můžete na třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo vedení školy. Navštivte nás.
- Při řešení problému spolupracujte se školou. Budeme respektovat Váš požadavek na zachování důvěrnosti informací.

Co udělá škola?

Zmapování situace

V průběhu školního roku bude provedeno dotazníkové šetření u všech žáků školy, žáci budou hodnotit své vztahy se spolužáky. Dotazník zadá a vyhodnotí ŠMP. Na základě získaných informací a ve spolupráci s třídními učiteli bude pracováno s jednotlivými třídami a skupinami. V rámci třídnických hodin budou posilovány dobré vztahy. S výsledky budou seznámeni všichni učitelé.

Motivace pedagogů pro změnu, další vzdělávání pedagogů

Na začátku roku seznámí ŠMP všechny pedagogické pracovníky školy s programem proti šikanování, proškolí je ve znalostech dané problematiky a seznámí je s postupem řešení v případě šikany. Pedagogové budou dále motivováni a vybírání pro další vzdělávací semináře v problematice šikany a jiného rizikového chování.

Užší realizační tým

Tvoří ho ředitel školy (školní speciální pedagog), zástupce ředitele (školní metodik prevence + výchovný poradce) a třídní učitel.

5. Společný postup při řešení šikanování

Kdy je nutné začít vyšetřovat šikanu?

- rodiče oznámí podezření na šikanování nebo žádají o vyšetření týrání jejich dítěte
- dojde k „provalení“ šikanování (učitel je svědkem fyzického útoku, oběť má viditelná zranění)
- oběť nebo její kamarád případ nahlásí učiteli
- šikana vyjde najevo při vyhodnocení monitorování (dotazníků)
- při nepřímo varujících signálech, kdy žák vysílá skryté signály o pomoc (žák vchází do třídy až po učiteli, postává osamoceně, nemá kamaráda, je smutný, ustrašený, má nadměrnou absenci, náhle se mu zhorší prospěch apod.) nebo při známkách subtilního násilí a manipulace (žák je přehlížen, odmítán, dostává příkazy a snaží se jim vyhovět, ostatní mu ničí věci a je

terčem různých žertíků, třída se mu směje, nadává mu, ostatní do něj strkají, „dobrovolně“ jim dává svačinu)

Při hodnocení projevů vždy posuzujeme, zda jsou přítomny znaky šikanování: samoučelnost agrese a nepoměr sil.

Kdo řeší šikanu a s kým spolupracuje?

Školní metodik prevence s třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, příp. jinými odborníky

Postup pedagoga:

Pokud je pedagog informován o šikaně nebo pojme podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování ve spolupráci se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele.

Postup ředitele školy:

Přijme informaci o šikanování (od pedagoga, rodiče, žáka). Rozhodne se, zda škola zvládne řešení šikany vlastními silami nebo zda potřebuje pomoc zvenčí (PPP, SVP, Policie ČR). V případě prokazatelných jevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na jejím vyšetřování dle jeho pokynů. Zajistí informování rodičů o vyšetřování šikany.

V případě potřeby je nutné zajistit zprostředkování odborné péče. V případě nutnosti doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.

V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Při podezření, že šikanování naplnilo podstatu trestného činu (provinění), oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Na co se zaměřit

Je nutno zdokumentovat odpovědi na následující otázky:

- Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí?
- Kdo je agresor, popřípadě kolik je agresorů, kdo z nich je iniciátor, kdo aktivní účastník a kdo je obětí i agresorem?

- Co, kdy, kde a jak dělali agresori konkrétním obětem?
- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Jak dlouho šikanování trvá?
- V případě, že je informátorem rodič, nesmíme jeho výpověď zpochybňovat, ale věc neodkladně řešit. Domluvit se s rodiči na spolupráci, na způsobu ochrany dítěte a naznačit příští kroky.
- V případě, že je informátorem sama oběť, je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci a abychom ji ochránili před agresory.

Postup ŠMP (VP)

a) Vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou)

- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- nalezení vhodných svědků - vybereme žáky, kteří jsou nezávislí na agresorech
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů) - důležité je, abychom rozhovory organizovali tak, aby o nich druzí nevěděli
- zajištění ochrany obětem - po celou dobu vyšetřování je nutné ochránit oběť, zvýšit dozor, zorganizovat bezpečné příchody a odchody dítěte, v nutném případě nechat dítě doma
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi - následuje až po shromáždění důkazů! Slouží k zastavení agrese, upozorníme je, že při jakémkoli náznaku šikanování bude jejich potrestání přísnější, případně bude nahlášeno policii, naopak, pokud budou mít snahu napravit situaci, může to zmírnit kázeňská opatření.
- realizace metody usmíření nebo metody vnějšího nátlaku (výchovný pohovor, výchovná komise s agresorem a jeho rodiči).
- třídnická hodina (o způsobu potrestání agresorů informujeme celou třídu. Je třeba s touto třídou nadále pracovat, rozvíjet kamarádské a bezpečné vztahy. Můžeme se také obrátit na odborníky Střediska výchovné péče, PPP...
- rozhovor s rodiči - úkolem je informovat rodiče o zjištěných závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních
- v případě nutnosti – třídní schůzka
- práce s celou třídou.

b) Vyšetřování pokročilé šikany s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti

- překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.
- domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti
- nahlášení policii
- vlastní vyšetřování – rozhovor s obětí a informátory, nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků, individuální nebo konfrontační rozhovory se svědky, rozhovory s agresory, případně jejich konfrontace, léčba – metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Výchovná opatření

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- snížená známka z chování
- ve zvlášť závažných případech podmíněčné vyloučení a vyloučení ze školy

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
- v případě, že šikana naplňuje skutkovou podstatu trestného činu podle z. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, podává ředitel školy trestní oznámení na Policii ČR

Primární prevence ve výuce

Viz PP kapitola 5. Metody práce

Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Viz PP kapitola 5. Metody práce

Ochranný režim

Ochrana žáků před šikanou je samozřejmostí a povinností každého ze zaměstnanců školy.

Před vyučováním a o přestávkách je zajištěn dohled pedagogů, ve výchově mimo vyučování je zajištěn dohled v prostoru školy konání aktivity (výlet, sport, odborná akce).

Ve škole funguje schránka důvěry.

Spolupráce s rodiči

Úkolem každého učitele je získat rodiče ke spolupráci. Již v průběhu přijímacího řízení a pak opět na začátku studia jsou rodiče informováni o problematice šikany, výskytem šikany na naší škole a se způsobem jejího řešení, taktéž je prosíme o spolupráci.

Školní poradenské služby

Pokud někdo z žáků či rodičů, příp. učitelů potřebuje pomoc, může se obrátit na:

- třídního učitele
- školního metodika prevence rizikového chování (výchovného poradce)
- ředitele školy (školního speciálního pedagoga)

Spolupráce školy se specializovanými pracovišti

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence (výchovného poradce) nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány. Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry
- v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou)
- případně s dalšími institucemi, specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

6. Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel. Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a **žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele**. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statutem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statutem a formální autoritou. Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pociťuje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí.

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

Pro prevenci šikany zaměřené na učitele platí doporučení pro vytváření a udržování bezpečné školy

- Celoškolním přístupem, dobrým sociálním klimatem, škola připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci.
- Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
- Pedagog posiluje zapojení do výuky, dává jim na výběr, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad je srozumitelný, na odpovídající hranici obtížnosti, podporuje žáky a staví na silných stránkách
- pedagog neponižuje ani nezesměšňuje žáky, při hodnocení zachovává jejich důstojnost
- pedagog si všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- problémy neřeší sám, ale ve spolupráci s výchovným poradcem - ŠMP, případně s ředitelkou školy.
- podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý.

Postup řešení šikany zaměřené na učitele

Pro řešení šikany zaměřené na učitele platí doporučení uvedené v **5. Společný postup při řešení šikanování**. Dále je důležité respektovat tyto zásady:

- Pedagog je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Je zapotřebí, aby školy podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.

- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
- Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

Postup při řešení kyberšikany

Postup je v základech stejný jako při zjištění klasické šikany.

1. Důkladně vyšetřete všechny incidenty tak, abyste mohli v případě nutnosti kázeňsky postihnout ty studenty, kteří se kyberšikany dopustili. Jakmile identifikujete agresora/y, zvolte takové řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které způsobil.
2. Ponechávejte si všechny důkazy kyberšikany. Založte si složku, kde budete mít všechny snímky obrazovky, zprávy, záznamy apod. Tak můžete demonstrovat závažnost chování a jeho dopad na školu. Toto je rozhodující zejména v případech, kdy máte v úmyslu studenty formálně potrestat (např. podmíněčným vyloučením nebo vyloučením).
3. Zajistěte si podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má vaše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případě, kdy kyberšikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.
4. Informujte rodiče kyberagresora o tom, že chování jejich dítěte je bráno vážně a na vaší škole nebude tolerováno.
5. Poučte rodiče o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy kyberšikany nespadají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat kyberagresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.
6. V případech, kdy se kyberšikana odehrála prostřednictvím mobilního telefonu, kontaktujte mobilního operátora. Shromažďuje data, která mohou sloužit jako důkaz. Předtím, než je vymaže, uchováva je po nějakou dobu na svých serverech.
7. Kontaktujte a spolupracujte s MySpace, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo. Jejich zaměstnanci jsou zvyklí spolupracovat při řešení kyberšikany a mohou vám asistovat při odstranění závadného obsahu, shromažďování důkazů, nebo vám mohou poskytnout kontakt na někoho, kdo vám může pomoci.
8. Poproste o radu ostatní školy, jak ony v minulosti řešily podobné případy.

9. Používejte kreativní strategie neformálních řešení, obzvláště v případech méně závažných forem kyberšikany, které nevyústily do závažné újmy oběti. Například můžete od studentů požadovat, aby vytvořili plakáty proti kyberšikaně a vyvěsili je po škole. Od starších studentů můžete požadovat, aby připravili pro mladší studenty stručnou přednášku o důležitosti zodpovědného používání moderních technologií. Je důležité odsoudit kyberšikanu – poslat zprávu zbytku školy, že šikana v jakékoli formě je nemorální, špatná.

Co mohou udělat rodiče, když zjistí, že jejich dítě je účastníkem kyberšikany?

1. Ujistěte se, že se vaše dítě – oběť cítí (a je) v bezpečí a zajistěte mu bezpodmínečnou podporu. Rodiče musejí svými slovy a činy ukázat dětem, že i oni chtějí stejný konečný výsledek: aby kyberšikana přestala.
2. Důkladně vyšetřete situaci tak, abyste plně porozuměli tomu, co se stalo, kdo byl do kyberšikany zapleten, a jak to všechno začalo. Nalezení hlavní příčiny kyberšikany vám pomůže rozhodnout se pro adekvátní řešení – ať už bylo vaše dítě obětí nebo agresorem.
3. Vyhněte se bezprostřednímu zákazu přístupu na ICQ, e-mail, sociální sítě, mobil, popř. Internet jako takový. Tato strategie nejenže nevyřeší výchozí interpersonální konflikt, ale ani nesníží současné nebo budoucí případy obtěžování. Pravděpodobně také zablokuje přirozenou linii komunikace a děti, které jsou zvyklé na častý přístup k Internetu, budou klást vašemu zákazu otevřený odpor.
4. Pokud to uznáte za vhodné, kontaktujte rodiče kyberagresora, nebo naplánujte schůzku s vedením školy (nebo důvěryhodným učitelem), abyste věc mohli společně probrat.
5. V případě nutnosti kontaktujte a spolupracujte s poskytovatelem internetové služby, mobilním operátorem nebo správcem chatovací místnosti. Společně můžete vyřešit danou záležitost, nebo odstranit nevhodný materiál.
6. V některých případech je vhodné kontaktovat policii. Např. tehdy, když je vyhrožováno fyzickým napadením nebo může být spáchán trestný čin (únos, posílání erotických fotek dětí a mladistvých apod.)
7. Hovořte o kyberšikaně s ostatními rodiči a místními organizacemi, abyste zvýšili jejich povědomí o tomto chování a zjistěte spolu rozsah kyberšikany mezi dětmi z vašeho okolí. Varujte ostatní rodiče, pokud se stalo vaše dítě obětí kyberšikany. Může je to vybídnout k zájmu o online zkušenosti jejich vlastních dětí.
8. Vyvoďte tvrdé důsledky, pokud se vaše dítě angažuje v kyberšikaně coby agresor a zvyšuje trest, pokud se toto chování opakuje, nebo je opravdu závažné. Jedině tak vaše dítě pochopí neakceptovatelnost chování, kterým obtěžuje jiné lidi online.
9. Spolupracujte se školou vašeho dítěte. Jsou školeni v řešení problémů tohoto typu. Pokud cítíte, že to nikam nevede, konzultujte problém s pedagogy jiné školy.
10. Detailně mluvte o problému se svým dítětem a ujistěte se, že plně rozumíte rolím obou stran, motivaci a tomu, jak byla technologie zneužita. Spolupracujte se svým dítětem tak, abyste dosáhli oběma stranám vyhovujícího postupu, který bude zahrnovat nabídku jejich vstupu do řešení situace (jak by „oni“ chtěli, aby situace dopadla?).

Krizový strategický plán školy pro žáky s poruchami chování

AFEKT ŽÁKA S PORUCHOU CHOVÁNÍ

Opatření

- zachovat klid
- zabránit přítomnosti ostatních spolužáků i jiných přihlížejících osob, tím mu nedat příležitost, aby nabyl pocitu, že touto „scénou“ dosáhne svého
- pokud k afektu dojde ve třídě nebo na pracovišti OV, přebírá odpovědnost a kontrolu nad žákem vyučující ve třídě, příp. instruktor OV; pokud se incident stane mimo učebnu nebo v době přestávek, je řešení situace v kompetenci učitele vykonávajícího pedagogický dohled
- pedagog se snaží působit klidně, nepanikaří, sleduje situaci, žákovi v afektu brání v ohrožení ostatních žáků, pozornost žáka v afektu se snaží odklonit jinam, následně žáka přebírá VP nebo ředitel školy; v urgentních případech škola informuje záchranné složky
- v případě, že situaci samotný učitel nebude schopen zvládnout, informuje prostřednictvím jiného žáka vedení školy
- po úplném zklidnění žáka pokračovat v práci, neřešit situaci s žáky ve třídě; v lepším případě je možné vrátit žáka po afektu zpět mezi ostatní žáky ve třídě, v opačném případě informovat zákonné zástupce žáka, aby si pro něj přijeli, do té doby je žák izolován pod dohledem pověřeného pracovníka školy
- pokud se jedná o akutní stav u žáka, tj. afekt, kdy je nebezpečný sobě nebo okolí - je nezbytné vždy volat zdravotnickou záchrannou službu. V případě, že bude žák hospitalizován - zjistit od lékaře, kam přesně žáka odvázejí a okamžitě informovat zákonné zástupce žáka.

Obecné zásady pro učitele

- nastavení programu a jeho dodržování - informovat o tom žáky ve třídě
- důslednost (ale zamyslet se dopředu, jestli slíbené pak učitel ustojí)
- předcházet afektům, nevyvolávat „výbušné“ situace ve třídě
- mít alternativu pro žáky (mají rádi, když si mohou vybrat, učitel je pak akční při změně programu)
- jasné a domluvené tresty (práce navíc, DÚ)

- dopředu žáky připravit na jakékoliv změny (návštěva třídy cizí osobou)
- využívat hojně pochvalu a pozitivní motivaci

Doporučení

- spolupráce s rodiči (v případě potřeby navštíví školu – společné řešení problémů s pedagogy). Velký podíl na výchovných problémech žáků má rodinné prostředí (většina rodin těchto žáků je nefunkčních)
- stanovení zásad, jasných pravidel a nastavení mantinelů pro žáky + rituály
- učíme žáky zvládat situace - absolvent by měl v životě samostatně zvládat situace
- hodnocení žáka z chování na vysvědčení - nesprávné chování, které s sebou nese ADHD – škola nesnižuje stupeň, jen žákovi zdůvodní - nesprávné chování, které s ADHD nesouvisí, škola hodnotí běžným stupněm a žákovi sdělí, co není ještě v pořádku
- důležitá je také medikace žáků s ADHD. Po dohodě s rodiči žáků je možné domluvit podání léků ve škole - podle toho, kdy nastoupí účinek (1/2 hod. před vyučováním)

ÚTOK AKTIVNÍHO STŘELCE

Definice pojmu

- je to náhlý útok jedince nebo jedinců, který za použití zbraně sleduje jediný cíl – usmrtit či zranit co nejvíce osob ve svém okolí
- nejčastějšími útočníky ve školách jsou současní či bývalí žáci

Varovné znaky

- útočník se často chlubí svému okolí, hledá sympatizanty
- obdivuje násilí
- na internetu zveřejňuje své násilnické názory
- klade řečnické otázky, např. Jaké by to bylo, kdybych někoho zabil?

Doporučení učitelům

- nepodávat žádné informace žákům, aby nepůsobily návodně

Doporučení učitelům a žákům

- utíkej do bezpečí
- schovej se do místnosti, uzamkni ji, zabarikáduj dveře, zatáhni žaluzie
- lehni si na zem, zachovej absolutní ticho, volej tísňovou linku, vypni zvuk a vibrace telefonu, volej tísňovou linku, i když nemluvíš, dispečer slyší, co se kolem tebe děje a může na vzniklou situaci reagovat
- nereaguj na osoby za dveřmi
- drž se pokynů policistů
- v případě, že nemáš jinou možnost, snaž se zneškodnit útočníka

Kontakty

- v případě varovných znaků – **informovat vedení školy**
- v případě skutečného útoku – **ihned volat 158**

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY A SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Definice pojmu

Poruchy příjmu potravy (PPP) – zahrnují zejména: *nutkavé, záchvatovité přejídání, bulimii a mentální anorexii.*

O poruše příjmu potravy hovoříme tehdy, když člověk používá jídlo k řešení svých emocionálních problémů.

V obtížné životní situaci se snaží ulevit svým pocitům pomocí jídla. Pro takového člověka přestává jídlo být jednou ze součástí jeho života, ale stává se pro něj utrpením.

Bulimie:

- tzv. nutkavé, záchvatovité přejídání, často zaviněné stresem, jehož se vzápětí konzument zbavuje pomocí zvracení nebo projímadel

Mentální anorexie:

- začíná nejčastěji mezi 14-18 lety života, ale může se objevit dříve nebo později
- často začíná jako reakce na nějakou novou životní událost, se kterou se daný jedinec nedokáže vyrovnat (přechod na střední školu, rozvod rodičů, úmrtí v rodině)

- vyznačuje se odmítáním nebo omezováním stravy s cílem snížit svou hmotnost, strachem z přírůstku hmotnosti navzdory podvaze, časté sledování hmotnosti na váze, popírání tělesné podváhy, tělesná podváha nepatříčně zvyšuje sebevědomí, výskyt amenorhei u dívek až metabolický rozvrat organismu

Sebepoškozování:

- je agresivní chování člověka, které je nasměřováno proti němu samotnému. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému
- projevy: škrábání, kousání, štípání, zarývání nehtů, bití především hlavou o cokoli co je po ruce nebo pomocí nástroje (nůž, žiletka, jehla, nůžky, provaz, oheň nebo cigareta apod.)

Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Ve společnosti se o něm mluví velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících.

Doporučení učitelům

Ve škole situaci řeší tyto pracovníci: třídní učitel, školní poradenské pracoviště, vedení školy, rodiče - zástupci, pediatr, pedagogicko-psychologická poradna. Důležitá je včasná intervence u rizikových jedinců (signály: rychlé zhubnutí, časté zvracení, tělesná poranění). Škola zprostředkuje zpětnou vazbu rodině o některých jídelních zvyklostech o poraněních žáka (pedagogický pracovník není terapeut). Zprostředkuje kontakt s psychologem nebo lékařem, příp. OSPOD.

Postup školy při omlouvání absence a vzniku záškoláctví

Postup školy při omlouvání absence a vzniku záškoláctví vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, z vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, z metodického pokynu MŠMT pod Čj. 10 194/2002-14, k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví. Pravidla týkající se postupu školy v případě záškoláctví upravuje Školní řád.

I. Prevence záškoláctví

(1) Dobu a způsob uvolnění žáka ze školního vyučování stanoví školní řád. V případě podezření z nevěrohodnosti dokladu potvrzujícího důvod nepřítomnosti žáka, se může ředitel školy v dané věci obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán.

(2) Školní docházku (omluvenou a neomluvenou nepřítomnost) žáků své třídy eviduje třídní učitel.

(3) Na prevenci záškoláctví se podílí zejména třídní učitel, výchovný poradce - školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky školy a zákonnými zástupci žáka. Součástí prevence je:

- a) pravidelné zpracovávání dokumentace o absenci žáků,
- b) součinnost se zákonnými zástupci,
- c) analýza příčin záškoláctví žáků včetně přijetí příslušných opatření,
- d) výchovné pohovory s žáky,
- e) spolupráce se školním speciálním pedagogem a institucemi pedagogicko-psychologického poradenství,
- f) spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí apod.

II. Postup školy v případě neomluvené či zvýšené omluvené absence žáků

1. Dobu a způsob uvolnění žáka ze školního vyučování stanoví školní řád.
2. Školní docházku žáků své třídy eviduje třídní učitel. Třídní učitel je povinen sledovat jak omluvenou, tak neomluvenou absenci žáka. V případě, že se žák neúčastní po delší dobu a jeho neúčast není omluvena, informuje TU ředitele školy, který vyzve písemně zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka, aby neprodleně doložil důvody žákovy nepřítomnosti.
3. Nepřítomnost nezletilého žáka střední školy ve škole omlouvá v souladu s platnými právními předpisy zákonný zástupce žáka; zletilý žák omlouvá svou nepřítomnost sám.
4. Škola prostřednictvím TU může požadovat, pokud to považuje za nezbytné, jako součást omluvenky vystavené zákonným zástupcem či zletilým žákem i doložení nepřítomnosti žáka z důvodu nemoci ošetřujícím lékařem a to pouze v případě, že nepřítomnost žáka ve škole přesáhne tři dny školního vyučování.
5. Školy a zdravotnická zařízení, tedy i praktičtí lékaři pro děti a dorost, jsou v souladu s § 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, povinni oznamovat orgánu sociálně-právní ochrany dětí skutečnosti nasvědčující tomu, že se v konkrétních případech jedná o děti, na něž se sociálně-právní ochrana zaměřuje (o děti, které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku; o děti, jejichž rodiče neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti, nebo tato práva nevykonávají či jich zneužívají apod.).
5. Na dobu nepřítomnosti žáka ve škole, která předchází návštěvě žáka u ošetřujícího lékaře, resp. praktického lékaře pro děti a dorost, není tento lékař oprávněn vydat potvrzení o nemoci, neboť zpětně nelze jednoznačně a zodpovědně posoudit zdravotní stav žáka.
6. Ve zcela výjimečných, individuálně stanovených případech (především v případě časté nepřítomnosti žáka nasvědčující zanedbávání školní docházky) může škola požadovat jako součást omluvenky potvrzení ošetřujícího lékaře o nemoci žáka i v případě nepřítomnosti, která nedosahuje délky uvedené v odstavci 4.
7. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel vedení školy na pravidelných pedagogických poradách, následně se tyto informace vyhodnocují. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti ověřuje TU její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost řeší TU podle školního řádu (dle počtu neomluvených hodin).
8. Neomluvenou nepřítomnost řeší třídní učitel dle školního a klasifikačního řádu a informuje o výstupech z tohoto řešení zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka.
9. V závažných případech je neomluvená nepřítomnost žáka oznámena s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně – právní ochrany dětí nebo pověřenému oddělení městského úřadu.

10. Během období, kdy škola vyhodnocuje neomluvenou nepřítomnost, může ředitel školy v zájmu zjištění pravé příčiny záškoláctví a jejího odstranění požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí.

11. Pozvání zákonných zástupců (zletilého žáka) na jednání o absenci žáky se provádí telefonicky, v případě závažnější situace a pokud zákonný zástupce na telefonickou výzvu nereaguje, provádí se doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání školní výchovné komise se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci (zletilým žákem) se v zápisu zaznamená.

12. Zápisy z pohovorů a jednání školní výchovné komise se ukládají do dokumentace výchovného poradce.

III. Výchovná opatření

(1) Výchovnými opatřeními jsou kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněně vyloučení žáka ze školy, vyloučení žáka ze školy, a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka. Kázeňská opatření může uložit ředitel školy nebo třídní učitel.

(2) Při zaviněném porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit: a) napomenutí třídního učitele, b) důtku třídního učitele, c) důtku ředitele školy.

(3) Pravidla pro ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu.

(4) Třídní učitel neprodleně oznámí uložení důtky řediteli školy. Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci nezletilého žáka. Uložení napomenutí nebo důtky se zaznamenává do dokumentace školy.

(5) Ředitel školy může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených školním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka ze školy. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školy zkušební lhůtu a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených školním řádem, může ředitel školy rozhodnout o jeho vyloučení.

(6) Při projednávání kázeňských opatření bude vždy postupováno individuálně a v závislosti na případných předchozích kázeňských opatřeních.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

vydaná v souladu s § 7 odst. 3 Vyhlášky č. 72/2005 Sb., v platném znění

Za žáka, který je ohrožen školní neúspěšností, je považován žák, který je hodnocen stupněm nedostatečným alespoň z jednoho předmětu v 1., 2. a 3. čtvrtletí.

Školní poradenské pracoviště ve spolupráci s třídním učitelem a ostatními pedagogy zajišťuje žákům se SVP poskytování doporučených podpůrných opatření.

Vyučující předmětu, ve kterém se žák jeví jako zaostávající, informuje o této skutečnosti třídního učitele.

Třídní učitel sleduje průběžně celý školní rok výsledky vzdělávání žáků a na pravidelných poradách předává informace o žácích, kteří jsou ohroženi školní neúspěšností ostatním vyučujícím. Domluví možnosti a opatření vedoucí k nápravě, např.:

- stanovení přiměřeného obsahu učiva,
- organizace výuky,
- motivace žáků,
- pravidelné úkoly,
- možnost doučování,
- podpůrné aktivity (oznámení písemné práce, stanovení termínů zkoušení, umožnění opravného pokusu),
- využívání podpůrných pomůcek (kalkulačky, nákresy, tabulky...),
- individuální práce se žákem,
- doučování (starší spolužáci),
- zvýšená spolupráce s rodiči apod.

Pokud je nedostačující individualizace výuky a vyučující hodnotí další vývoj jako rizikový, vyučující předmětu, ve kterém žák zaostává, vytvoří ve spolupráci s výchovným poradcem plán pedagogické podpory.

Každý vyučující má určené konzultační hodiny. V rámci těchto hodin, po domluvě i mimo ně, umožní žákům individuální konzultace, popř. doučování. Vyučující si vede evidenci konzultací s žáky.

U nově podchycených žáků výchovný poradce zjišťuje příčinu neúspěchu.

Třídní učitel po pedagogické radě v 1. a 3. čtvrtletí prokazatelně informuje rodiče zaostávajících žáků. V pololetí je prokazatelným způsobem informování výpis vysvědčení za první, resp. vysvědčení za druhé pololetí.

Třídní učitel ve spolupráci se speciálním pedagogem navrhuje na třídních schůzkách rodičům možnosti řešení. Pokud se rodiče na třídní schůzky nedostaví, vyzve je třídní učitel k projednání situace ve škole.

V případě potřeby školní speciální pedagog nabídne žákovi a zákonným zástupcům zprostředkování odborné pomoci v pedagogicko-psychologické poradně.

Na konci každého pololetí vyučující vyhodnotí výsledky práce se zaostávajícími žáky a spolupráci s jejich rodiči. Vyhodnocení konzultuje s výchovným poradcem.

Problematika poruch autistického spektra

KLÍČ pro komunikaci s osobou s autismem

Jak se chovat k osobám s autismem, když se ocitnou v potížích a podlehnou panice? Jak těmto situacím předcházet?

1. Jednej předvídatelně

Vyvarujte se situací, kdy se například – byť s těmi nejlepšími úmysly – dotknete ramene člověka s autismem, aniž by předem viděl, že se tak chystáte učinit.

2. Plánuj

Rozhodně se vyplatí, když předem popíšete, co se bude dít. Člověku s autismem to velmi pomůže v orientaci a snáze přečká i nepříjemný rozhovor.

3. Nekřič

Nikdy na člověka s autismem nekřičte ani nezvyšujte hlas, může to zablokovat komunikaci či vyvolat autistickou krizi. Mnoho lidí s autismem má mnohem citlivější sluch, než si dokážete představit.

4. Ptej se jasně

Formulujte otázky jednoduše a jasně, nejlépe aby bylo možno odpovídat ANO/NE, nepoužívejte příklady a nežertujte. Neklad'te více otázek najednou.

5. Mluv jednoduše

Nepokoušejte se oslnit člověka s autismem svou slovní zásobou. Je lepší mluvit pomalu a spíše v kratších větách a předat sdělení srozumitelně a bez odbíhání. Vyvarujte se řečnických otázek.

6. Bud' trpělivý

Pokud člověk s autismem nereaguje na vyčtené, nemusí to znamenat, že odpovědět nechce. Pokud se dlouze rozmyšlí, nepobízejte ho, ale přeformulujte otázku.

7. Rozumět a vědět

Pokud rozumí a přesto se nevyjadřuje, pak je možné, že si v panice nedokáže rozmyslet odpověď. Nebojte se bez afektu zopakovat otázku – pomůžete mu tak se na odpověď soustředit.

8. Jaký je den?

Člověk v autistické krizi může mít zhoršenou orientaci v čase a prostoru – pomozte mu popsáním, co se dělo, děje a dít bude. Pokud váhá při chůzi, tak ho doprovodte, přestože zná cestu.

9. Omezuj pohled do očí

Každý pohled do očí a zejména navázání očního kontaktu může vyvolat v člověku s autismem nejistotu nebo i paniku.

10. Dej najevo pochopení

Rozhodně neproděláte, když vyjádříte účast. Vyvarujte se ale frází, místo „To přejde“ řekněte raději „Chci vám pomoci“ – bude to srozumitelné a povede to k ujištění, že na to není sám.

<i>Příloha č. 7</i>

Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle

Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám vydalo další metodiku k ochraně měkkých cílů „Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle.“ Navazuje na předchozí metodiku Základy ochrany měkkých cílů vydanou Ministerstvem vnitra v roce 2016. Podrobněji pojednává o způsobu vyhodnocení ohroženosti chráněného objektu.

Správné vyhodnocení ohroženosti je jedním ze základních pilířů kvalitního bezpečnostního systému jakéhokoliv měkkého cíle právě proto, že lze pomocí ní odhalit skutečná ohrožení a jejich konkrétní podobu. Metodika je určena nejen pro bezpečnostní profesionály, ale zejména pro laické vedoucí pracovníky a provozovatele měkkých cílů, kteří rozhodují o rozvoji bezpečnostního systému daného měkkého cíle.

odkaz:<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vyhodnoceni-ohrozenosti-mekkeho-cile-metodika-ke-stazeni.aspx>

Nabídka volnočasových aktivit v Blansku

Sportovní vyžití – zejména sportoviště ve správě Služeb města Blanska (např. Sportovní ostrov L. Daňka - fotbal, sálová kopaná, florbal, basketbal, nohejbal, aerobic, zumba, tenis, bruslení, plavání...)

Fitness – široká nabídka cvičení (Orel Blansko)

Kulturní vyžití – Kulturní středisko města Blanska (Dělnický dům - kulturní a společenské akce, kurzy společenských tanců), Kino Blansko, Galerie města Blanska

Besedy – pořádané městskou knihovnou a spolkem Duha, nízkoprahové centrum

Základní umělecké školy – hudební, taneční, divadelní a výtvarné zaměření

Turistika v okolí města (Moravský kras)

Slovníček vybraných odborných pojmů

Agrese - je útočné jednání vůči druhé osobě, tendence zničit nebo poškodit nějaký objekt

Záškoláctví - je úmyslné zameškávání školního vyučování, žák se z vlastní vůle, bez vědomí rodičů vyhýbá pobytu ve škole

Šikana – fyzické a psychické týrání a omezování jedince v kolektivu

Kyberšikana – druh šikany, který využívá ICT technologie (mobilní telefony, počítače, emaily apod.)

Násilí – útoky, napadání, výhrůžky od jiné osoby s cílem ublížit či získat nad obětí převahu a moc

Intolerance – nesnášenlivost, nerespektování

Antisemitismus – nesnášenlivost, předpojatost vůči židům, etnické skupině nebo rase

Extremismus – vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních norem, vyznačuje se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým principům

Rasismus – ideologie hierarchizující skupiny podle rasového klíče

Xenofobie – strach z neznámého, často označovaná jako strach z cizinců

Homofobie – diskriminace, odpor nebo iracionální strach z homosexuality nebo homosexuálů

Vandalismus – svévolné poškozování veřejného nebo soukromého majetku, které nepřináší pachateli žádné materiální obohacení

Závislostní chování – chování, které vede k závislosti na návykové látce nebo určité činnosti

Netolismus – chorobná závislost na tzv. virtuálních drogách, kam lze zařadit např. počítačové hry, mobilní telefon, internet nebo televizi

Gambling – chorobná závislost na hraní hazardních her

Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě – na rozdíl od extrémních sportů zde v první řadě jde o vědomé hazardování, o skutečné a dostatečně vysoké riziko smrti nebo zranění. Je to jen jiná forma ruské rulety, při které se nebere ohled na běžné meze, zákony, vlastní ani cizí životy

Poruchy příjmu potravy – jedná se o okruh onemocnění, kam patří **mentální anorexie**, **mentální bulimie** a také **přejídání** spojené s jinými psychickými poruchami, například se stresem

Sekty – pojem sekta označuje náboženskou nebo politickou skupinu, která se odpojila od větších, zavedených skupin

Sexuálně rizikové chování – je soubor projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují rizika v oblasti zdravotní, sociální a dalších oblastech. Takové chování může být přitom ve společnosti relativně častým jevem (např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, promiskuitní chování nebo rizikové sexuální praktiky)

Zdroje

Webové stránky:

www.adiktologie.cz
www.msmt.cz
www.prevence-info.cz
www.anabell.cz
www.cppt.cz
www.drogy.net
www.odrogach.cz
www.drogovaporadna.cz
www.streetwork.cz
www.minimalizacesikany.cz
www.linkabezpeci.cz
www.sikana.org
www.sikana.cz
www.e-bezpeci.cz
www.seznamsebezpecne.cz

Seznam audiovizuálních zdrojů

Druh	Název
DVD	Katka- dokument o uživatelce drog
DVD	Mezi stěnami – tematický film o šikaně
DVD	Mezi nimi – tematický film o problematice AIDS
DVD	Sami – tematický film o poruchách příjmu potravy
DVD	Kyberšikana
VHS	Prevence AIDS
VHS	Závislí
VHS	Metody odvykání kouření
VHS	Řekni drogám ne
VHS	Drogy a neurony
VHS	Drogy – video pro pedagogy
VHS	Naučte své dítě říkat ne
VHS	Příběh Jakuba K.
VHS	Rodiče v nouzi
VHS	Očima hadů I., II., III.
VHS	Tereza – intimní zpověď
VHS	Drogová problematika, sexuální výchova